

ADS

Ljubljana, 3. maja 2012

Dr. Žiga Turk, minister
Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
Masarykova 16
Ljubljana

Spoštovani gospod minister,
zahvaljujem se vam za pismo z dne 24. aprila 2012, v katerem pojasnujete zamisel, da bi združili vse zavode v en zavod ali inštitut za razvoj izobraževanja.

Žal gre tudi pri tem pismu – kot že sicer pri vas – za enosmerno komuniciranje, za sporočilo vašega (bržkone pa ne le vašega) mnenja, da bi z združitvijo »ustvarili močno humanistično, družboslovno, razvojno in raziskovalno enoto, ki bo dejansko združevala vse sile in znanje na področju izobraževanja in razvoja v Sloveniji«; takšna enota, menite, »bi bila ministrstvu v ključno oporo, ko bomo morali modernizirati celoten izobraževalni sistem, da bo sposoben odgovoriti na izzive, ki jih prinaša čas in globalizacija«.

Kakšno idilo in pravljico prihodnost nam slikate, gospod minister?

Pa ste sploh komu predstavili to idealno celoto; ste rešili vsa vprašanja, ki zadevajo koncept njenega delovanja; proučili strokovne podlage in utemeljitve zanjo; spoznali ovire, ki bi nastale pri njeni realizaciji; odgovorili na pričakovane pomisleke in stališča potencialnih zamišljenih sestavnih enot (kolikor mi je znano, se z združitvijo nobena ne strinja); dognali vse razsežnosti operacionalizacije projekta (katere institucije, kadri, prostori, investicije, projekti, sredstva, financiranje itn.); ste naredili natančno finančno konstrukcijo in analizo; cost and benefit analizo – kaj se pridobi in kaj ruši?

Kot nekdanji in zdajšnji razvojni minister gotovo veste, da brez tega ne more biti uspešen noben projekt. Zakaj zdaj ravnate drugače? Ste ta koncept sploh prikazali kompetentnim strokovnjakom (vem pa, da ga podpirajo in sprožajo politiki); ste se sploh s kom, ki je strokovno in organizacijsko kompetenten, o tem pogovorili; ste povabili na pogovor predstavnike potencialnih enot, ki jih nameravate združiti; ste sploh koga kaj vprašali, ali ste se kar odločili?

So vprašanja, ob katerih se utegne vaša pravljica skaziti. Denimo:

- Za združitev vseh sil in znanja na področju izobraževanja in razvoja danes (v obdobju IK tehnologije) ni potrebno fizično združiti vseh, ki kaj premorejo; sodelovanje je mogoče tudi na velike razdalje (npr. s tujino), dovolj je vzpostaviti ustrezno sodelovanje in komuniciranje; to zlasti dobro vedo uspešni podjetniki in gospodarstveniki;
- Najboljši dosežki nastajajo s priznavanjem in upoštevanjem različnosti (subjektov, zamisli, pobud, projektov itn.) in ne z njihovim poenotenjem s pomočjo zunanjih sredstev in prisile;
- Za doseg ciljev, ki jih opisujete, ni dobro, da jih z avtoriteto vladajočega postavlja ministrstvo; ključno oporo ministrstvu lahko dajejo različni subjekti, ki jim dopuščamo ustvarjalno svobodo in avtonomijo in jih spoštujemo;

- Vrednost ločenosti zavodov, ki jih želite združiti, je ravno v ohranjanju specifičnosti in različnosti njihovega delovanja, to, da udejanjajo vsak svoje prioritete, poglede, prijeme in področja. Ravno razlike med njimi omogočajo razvijanje celote, ki jo želite razvijati na ministrstvu, ki pa je ni mogoče narediti tako, kot si je zamislila zdajšnja Vlada, in bi si jo mogoče druga zamislila spet drugače, po svojem okusu.
- Modernizacija izobraževalnega sistema je velik zalogaj, ki ga ni mogoče doseči s poenostavljanjem in poenotenjem okoliščin za delovanje avtonomnih in specifično delujočih subjektov. Posodobitev je sicer skrajno nujna. A zaželeno celovitost delovanja izobraževalnega sistema lahko nastane le na podlagi dogovorov teh avtonomnih in specifično delujočih subjektov in z njihovim prefinjenim usklajevanjem, dokler ni doseženo zadovoljivo in za vse sprejemljivo soglasje.

Še beseda o Andragoškem centru Slovenije. Ves čas svojega obstoja deluje kot institucija, ki razvija in posodablja izobraževalni sistem. Gotovo si je jasno in ambiciozno zastavil visoke cilje, ki stremijo k celoviti preobrazbi vzgojno-izobraževalnega sistema, izhajajoč (edini) iz koncepta in strategije vseživljenjskosti učenja ter zamisli o učeči se družbi in družbi, ki temelji na znanju. Izobraževanje odraslih pa ima neugodne izkušnje, zlasti te, da ga okoliščine v značilno šolskih organizacijskih sestavah in rešitvah odrinejo na obrobje (manj pomembno mesto in pomen, ki mu ga odredijo; manjše število zaposlenih; nenaklonjeno vodstveno in odločujoče osebje; manjša finančna sredstva; neupoštevanje specifik izobraževanja odraslih pri pripravi zakonodaje; manjša možnost razvijanja omrežja in infrastrukture; skromnejša promocija v javnosti; manjša politična podpora itn.). To se je zgodilo na nekdanjem Zavodu za šolstvo, ko so v imenu enotnosti ukinili razvito in uspešno delujočo enoto za izobraževanje odraslih; podoben, neenak in neenakopraven položaj, ima izobraževanje odraslih na Ministrstvu za izobraževanje (šolstvo), saj je kot manjša in podrejena enota (sektor) dodano enemu od 'šolskih' direktorats (lahko kateremukoli, kar se je že zgodilo), če naštejemo le najbolj očitne znake neenakega in neenakopravnega obravnavanja.

Spoštovani gospod minister, vedite, da predlagano združitev ACS z drugimi javnimi zavodi ne bo podprl noben kompetenten strokovnjak s področja izobraževanja odraslih. Zagotovo. Če ne verjamete, jih vprašajte. Boste to zanemarili in vztrajali pri svoji zamisli? Ste pripravljeni prevzeti odgovornost za posledice in škodo, ki bo s tem nastala?

Ker upanje umira zadnje, vas s spoštovanjem pozdravljam,

Zoran Jelenc

